УДК 821.111(73)-31
С 75

© 2026 Trout Lily by Jessica Sparrow

Джессіка Спарроу
С 75 Палева лілія : роман / пер. А. Саженюк, Львів : Видавництво Старого Лева, 2026. 336 с.

ISBN 978-966-448-678-8

Еммелін Кайт усе життя провела в родинній садибі серед озер і сосен. Тут вона проживала свої найбільші радощі й найболючіші втрати, тут навчилася мовчати про те, що болить найдужче. Але тепер уже немає часу на мовчання, тож Еммелін записує свою історію, поки спогади не згасли. Вона подумки повертається до подій, які визначили її долю: до трагедії дитинства, небезпечної подорожі й болю в юності, кохання і таємниці, про яку непросто згадувати.

«Палева лілія» — проникливий роман про жіночу силу й сміливість бути, сестринство, пам'ять і вміння віднаходити світло навіть після найтемніших втрат.

УДК 821.111(73)-31

© Джессіка Спарроу, текст, 2026
© Альбіна Саженюк, переклад, 2026
© Ірина Камєннова, обкладинка, 2026
© Видавництво Старого Лева
українське видання, 2026

Усі права застережено.

ISBN 978-966-448-678-8

розділ 1

Шістдесят років тому, у день випуску зі середньої школи, я прокинулася рано-вранці, ще до того, як сонце торкнулося своїми променями великих стовбурів білих сосон, що височіли над нашим домом. У темряві заплела косу, потім розгладила ковдру й дозволила долоні якусь мить спочивати на теплі, що вивітрювалося. Схопила наплічник, спустилася сходами з горища й вийшла на вкриту гравієм доріжку, щоб поїхати татовою вантажівкою на стоянку середньої школи. Постояла й подивилася на невисоку цегляну будівлю, де за кілька годин дівчата й хлопці, яких я ледь знала, йтимуть проходом, обійматимуться й плакатимуть. Потім розвернулася і попрямувала через чотири квартали до автовокзалу.

Бетсі якось сказала мені:

— Раніше жінки варили корінь блакитного кижеля й пили його.

Від цієї трави матка скорочувалася, і з неї виходило все, що було всередині: клітини, кров, слизова оболонка. Вона розповідала мені історії, як жінки у давнину закопували плаценти й результати викиднів біля коріння дерев, щоб ті живили його, ставали землею. Щоб життя походило з життя. Іноді вони пили чай з блошиної м'яти. Іноді жували палеву лілію.

Я так не робила, хоча наші ліси повнилися блакитним кижелем, блошиною м'ятою і палевими ліліями. Знала лише про замкнені спальні й металеві прути, напівзруйновані халупи та скипидар. Це знання в якийсь спосіб переходило від жінки до жінки, в'юнилося по моїх жіночих кістках, наче дикий виноград по гілках старого дуба.

Холодне сонце пробивалося крізь свіже весняне листя клена над головою, поки я чекала на посадку. Найкраще я пам'ятаю, як міцно вчепилася в лямки напліч-ника в жовто-зеленому сяйві й відчувала, що холод продирає мене, вкриває руки тисячами сирот. Щось глибоко всередині мене хотіло чіплятися нігтями за кожен пагорбець і копати — насильство, яке суперечило тихому весняному життю, що оточувало мене того суботнього ранку.

У кишені моїх джинсів лежав папірець з адресою на Пейдж-авеню, Чикаго. Я мала постукати у двері квартири й покликати Сьюзен. Мей дала мені гроші з невеликим запасом. Вона поклала їх у вишитий бісером гаманець для монет, коли ми сиділи в неї на кухні напередодні ввечері, застебнула блискавку й штовхнула його мені через стіл кістлявими покрученими пальцями. Коли я потягнулася за ним, Мей схопила мене за руку й міцно тримала якийсь час.

Я написала Джозефу листа й відправила його поштою до офісу резервації, сподіваючись, що той знайде свій шлях до нього. Тоді я не знала, де саме він жив. У листі писала, що мені прикро, адже ми більше не зможемо бачитися, але він важливий для мене і я думатиму про нього. Усе це було правдою.

Двері автобуса відчинилися, я піднялася східцями, зайняла місце посередині біля вікна й міцніше стиснула наплічник, поки їхала тихими вулицями за місто, крізь ліси мого дитинства, де високі білі сосни махали мені, наче сім'я, що залишалася тут.

Мене звуть Еммелін Кайт. Я народилася в Нортвудсі, на мисливсько-рибальському курорті, який належав нашій родині поколіннями. Я чула, що народилася посеред нашої кухні, де мама лежала на підлозі, а відро з водою стояло на старому дубовому пні, який ми використовували як стіл. У батька не було часу покликати лікаря, але він завжди був вправним, тож мама не хвилювалася. Вітер гойдав верхівки сосон, і того ранку прийшла осінь, а разом із нею і я. Пізніше Джозеф

розповідав мені, що це був Місяць дикого рису*. Батько мав бути на полюванні. Гурт чоловіків товкся перед домом, знемагаючи від бажання здобути ведмедя. Тато вийшов із хатини з закривавленими руками, й один із чоловіків сказав: «Бачу, ти ходив без нас», і всі розсміялися. Принаймні так завжди розповідали цю історію.

Та й що ми маємо, окрім історій?

Мама запитала мене це, перш ніж піти. Я не знала, що вона має на увазі. «Матінку Гуску»**? Журнали «Лайф», які вона читала, курячи в кріслі на березі озера? Я поклала свою пухку маленьку долоню на її долоню, з червоними нігтями, і просто всміхнулася. Усміхалася до сонячного світла, яке її оточувало. Я й досі бачу її.

Незабаром Бетсі забере мене, щоб відвезти до лікаря. Я й сама можу поїхати, звісно, можу, але вона наполягає, що повезе «на випадок, якщо трапляться олені». Ну, звісно, вони трапляться, бо вони завжди є. Вона каже, що я вже не така жвава, але ж вона старша за мене! Звісно, у такому віці різниця в кілька років нічого не важить. А ще Бетсі каже, що хоч я й стара, та поводжуся так, ніби мені шість.

Останні кілька тижнів вона живе в Райнленді зі своїм сином Семом та онуком Джеком. Каже, що поїхала

---

* Сьомий місячний місяць у календарі анішинаабе — самоназваної групи індіанських племен Канади та США. *(Тут і далі — примітки перекладачки.)*

** «Казки матінки моєї Гуски» — збірка казок Шарля Перро.

відвідати родину, але, без сумніву, просто хоче відпочити від мене. Ми живемо разом понад п'ятдесят років, разом керуємо табором. Цього достатньо, щоб мати право на перепочинок.

«Табір Кайта» — наш дім. Місце, де північні сосни зустрічаються з південними лісами. Край чорних річок і блискучих озер, повних ондатр, раків і судаків. У нас десять будиночків з вагонки на Сосновому озері — чиста вода посеред сосон, як і свідчить назва. Мама розповідала, що татів дід Найджел Кайт і його дружина Мері приїхали з Англії і збудували тут мисливсько-рибальський курорт. Найджел спочатку назвав його «Табір Найджела», але ніхто в окрузі не міг цього вимовити. Місцеві зробили з «ай» «і» й наполягали на «ґ», тож назва звучала як «Табір Ніґґела». Тому він змінив її на «Табір Кайта», що було досить легко.

Окрім десяти будиночків для оренди на березі озера, Найджел збудував для себе й Мері одинадцятий — дерев'яний зруб на віддаленому від озера схилі. Для цього він спиляв велетенського дуба, але залишив пень, і саме навколо нього звів стіни, а пень став їхнім кухонним столом, бо їх було тільки двоє. З роками до однокімнатного зрубу (як і до їхньої сім'ї) додалася ще одна кімната, але пень лишився.

Найджел прибудував до зрубу будиночок з баром уздовж усієї стіни, щоб рибалки мали де випити вечорами. Вони з Мері прикрасили його так, як, на їхню думку, мав виглядати мисливський будиночок в Америці:

голова оленя на стіні, риба над баром, великий кам'яний камін і крісла-гойдалки.

Коли по всій країні асфальтували ґрунтові дороги, син Найджела, Чарлі, татів батько, подбав про те, щоб окружну дорогу за пів милі* від курорту також вкрили шаром асфальту. На відпочинок почали приїздити сім'ї, тож до кожного будиночка Чарлі прибудував мінікухню з плитою на чотири каструлі й морозильною камерою, а ще ванну кімнату. Дідусь Чарлі помер від серцевого нападу ще до мого народження. Він тоді був у лісі на полюванні, тож товариші зробили ноші зі зрубаних стовбурів і соснових гілок та принесли його додому. У мене є ще одна історія про смерть у лісі, але розкажу її пізніше.

Після смерті дідуся Чарлі мій батько, Френк Кайт, керував курортом разом зі своєю матір'ю, моєю бабусею Сарою. Її дівоче прізвище було Гальверсон. «Гальверсони — механіки», — казала мама. Бабуся Сара померла, коли мені було п'ять років, і я пам'ятаю про неї три речі: вона протяжно сміялася, запихала мені в комбінезон льодяники й походила з родини механіків.

Після цього курортом керували ми з татом і мамою. Мама пофарбувала будиночки в різні кольори — синій, жовтий, зелений, помаранчевий і червоний, а потім повторила це для решти п'яти будиночків. Я пам'ятаю день, коли їх фарбували — ми з мамою сиділи на галявині й дивилися, як чоловіки в білих комбінезонах

* 1 миля — 1,6 км.

великими, широкими пензлями наносять густу фарбу в певному ритмі рівним рядком. Синій будиночок під номером один був моїм улюбленим. Він стояв на тлі сосон, його фарбував чоловік із родимкою на щоці завбільшки з Техас. Він намалював для мене блакитну усмішку на стіні, та потім мусив її зафарбувати.

Наш зруб на пагорбі був убезпечений від маминого фарбування. У нас досі був стіл-пень, хоча мама поставила поруч, біля стіни, справжній кухонний стіл. Батьки ночували в спальні біля кухні, а я — на горищі, разом із павуками та їхнім павутинням, і мені це дуже подобалося.

Щосуботи вранці протягом усього літа з великого вікна зрубу я спостерігала, як під'їжджали машини й зупинялися на холостому ходу, як діти визирали із задніх сидінь, поки їхні батьки заходили до зрубу, щоб зареєструватися. Я спостерігала, як автівки котилися гравійною дорогою до будиночків на березі озера. Наприкінці літа приїздили мисливці. Тато водив їх на полювання усю осінь і зиму, і вони впольовували стільки оленів і ведмедів, що я боялася, чи вони в нас не закінчаться. Тато завжди казав, що полювання — важка, жорстока справа, і чоловік має це розуміти. Проте він водив навіть тих, хто приїздив у блискучих нових чоботях, тринькав гроші й, підморгуючи, казав: «Бакс за бакс».

Довгий час я потребувала лиш мами, дерев та озера. Тато мене трохи лякав. Він був тихий, і я не дуже добре його знала, але підозрювала, що він — така собі